

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Rupeț Pavel, reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rupeț Pavel împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, terț Inspectoratul General al Poliției, cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 20 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 3ra-1244/23
PIGD 2-20032141-01-3ra-27122023)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a ei.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. V. Sîrbu
Curtea de Apel Chișinău – jud. V. Negru, E. Palanciuc, I. Dutca

15 iulie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Rupeț Pavel, reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La data de 05 martie 2020, Rupeț Pavel a depus acțiune împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni, terț Inspectoratul General al Poliției solicitând:

- a constata ca fiind ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni a Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.X-01/09-415 din 02.03.2020 de a recalcula pensia lui Rupeț Pavel;
- a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni de a include perioada 31.07.2015 - 29.12.2019, din cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției al MAI, în vechimea de muncă pentru care s-a stabilit pensia pe linia MAI reclamantului Rupeț Pavel, începând cu 13.06.2015 și a recalcula pensia reieșind din vechimea în muncă de 28 ani, 07 luni, 28 zile, din suma soldei, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedieri din 29.12.2019;
- a încasa de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Rupeț Pavel cheltuielile de judecată.

2. În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, prin ordinul IGP nr.395ef. din 11.06.2015 a fost eliberat din serviciu cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI. Astfel, din 12.06.2015 este pensionar în conformitate cu Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.1544-XII din 23 iunie 1993.

3. Prin ordinul IGP nr.55ef. din 31.07.2015 s-a reangajat în cadrul Inspectoratului General al Poliției, unde a activat până la 29.12.2019, fiind eliberat prin ordinul IGP nr.712ef. din 19.12.2019. În acest context, la 28.01.2020 a fost emis Certificatul Brigăzii de Poliție cu destinație specială „Fulger” a IGP, prin care s-a stabilit că la data de 29.12.2019 vechimea în muncă a reclamantului constituia 28 ani, 07 luni, 28 zile.

4. Reclamantul a notat că, la 30.01.2020 s-a adresat cu o cerere la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni, prin care a solicitat recalcularea

pensiei în temeiul art.61 al Legii nr. 1544/1993, reieșind din drepturile bănești calculate pentru ultimele 12 luni, în legătură cu încetarea raporturilor de serviciu din 19.12.2019. Însă, prin refuzul CTAS Nisporeni din 17.02.2020, a fost informat precum că Legea nr.1544-XII din 23.06.1993 nu prevede stabilirea repetată a pensiei.

5. Nefiind de acord cu refuzul CTAS Nisporeni, la 24.02.2020 reclamantul s-a adresat cu o cerere prealabilă în adresa CTAS Nisporeni prin care a solicitat reexaminarea cererii din 30.01.2019 și recalcularea pensiei pentru vechimea în serviciu reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedieri din data 29.12.2019, cu includerea perioadei 31.07.2015 - 29.12.2019 în vechimea în serviciu pentru stabilirea pensiei, calculându-se o lună și jumate vechime în muncă pentru o lună de serviciu. Însă, cererea prealabilă i-a fost refuzată, pe motiv că legea în vigoare nu prevede posibilitatea stabilirii repetate a pensiei după o eventuală reangajare în serviciu militar.

6. Astfel, Rupeț Pavel consideră că, autoritatea publică pârâtă eronat a statuat obiectul cererii prealabile or, a solicitat recalcularea pensiei și nu stabilirea acesteia în mod repetat. Prin urmare, pârâtul, în răspunsul său, intenționat a interpretat denaturat prevederile art.61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, prin încercarea de a nega dreptul de recalcula pensia după eliberarea din serviciu.

7. Prin urmare, reclamantul a apreciat că, prin invocarea faptului că, recalcularea pensiei se face doar în baza actelor existente de până la stabilirea pensiei, pârâtul interpretează eronat prevederile art.61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, or această normă nu degajează o astfel de ipoteză, ci dimpotrivă indică, că „Recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și familiilor acestora în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi se efectuează în temeiul documentelor aflate la momentul recalculării în organele de pensionare. Dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data de punerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi”. Deci, această aserțiune a pârâtei, în esență, reprezintă un subterfugiu la care a apelat pentru a evita satisfacerea dezideratului său.

8. Astfel, reclamantul a menționat că, Casa Națională de Asigurări Sociale a început a stabili, calcula și achita pensia angajaților structurilor de forță începând cu 01 ianuarie 2017, iar din data intrării în vigoare a Legii nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 și până la 01 ianuarie 2017, circumstanța precum reangajarea în structurile de forță constituia temei de recalculare a pensiei. În acest context, având în vedere că în tot acest timp legea a fost interpretată în sensul direct al ei,

în vederea recalculării pensiilor după reangajarea în serviciu, consideră că după atâția ani este inadmisibil faptul interpretării diferite al legii în mod abuziv, defavorabil saiarului/pensionarului, numai pentru faptul că s-a schimbat instituția abilitată în vederea achitării pensiilor.

9. La fel, reclamantul a susținut că, pârâta eronat face trimitere la prevederile art.2 alin.(2) din Legea nr.1544 din 23.06.1993, deoarece aceasta reglementează situația persoanelor cărora li s-a prelungit termenul de aflare în serviciu peste limita de vârstă, stabilită de legislație, iar în privința sa i s-a stabilit pensia în legătură cu vechimea în serviciu și nu pe limita de vârstă.

10. Reclamantul a invocat că, art.2 alin.(2) din Legea nr.1544 din 23.06.1993, urmează a fi interpretat coroborat cu alin.(1) aceleiași norme, care stabilește regula că pensia se stabilește după eliberare din serviciu. Explicând că, spre deosebire de art.2 alin.(1) din Legea nr.1544 din 23.06.1993, alin.(2) stabilește o excepție și anume, reglementează situația când persoana nu se eliberează din serviciu, dar atinge limita de vârstă și întrunește condițiile prevăzute art.13 lit. a) și i se prelungește termenul de aflare în serviciu. În acest caz, temei de acordare a pensiei nu va fi ordinul de eliberarea din serviciu, ci ordinul de prelungire a termenul de aflare în serviciu, doar că pensia se va stabili în mărime de 50 % din suma pensiei cuvenite. Astfel, art.2 din Legea nr.1544 din 23.06.1993, stabilește momentul apariției dreptului la pensie, ca regulă, la data încetării serviciului și cu titlu de excepție la data prelungirii termenului de aflarea în serviciu peste limita de vârstă dacă întrunește condițiile prevăzute de art. 13 lit. a) a aceleiași legi.

11. În acest sens, reclamantul a susținut că, pârâta încearcă să ducă în eroare instanțele de judecată prin faptul că reclamantul solicită stabilirea unei noi pensii, sub pretextul că prevederile art.61 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993, nu prevăd expres recalcularea pensiei după eventuala reangajare, reducând astfel norma la absurd. Astfel, alegația precum că art.61 Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993, nu prevede expres recalcularea pensiei după eventuala reangajare este lipsită de o justificare, ori, prin aplicarea tehnicii legislative de a include toate circumstanțele și actele care pot duce la recalcularea pensiei este inoportună și imposibilă. Deci, interpretarea prevederilor art.61 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993, sub aspectul că nu poate fi temei de recalculare a pensiei acele circumstanțe care nu sunt indicate expres în normă, în contextul în care norma nu prevede exhaustiv nici o circumstanță, reduce norma la absurd.

12. De altfel, reclamantul a precizat că, dispozițiile art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, cert și expres prevăd 3 situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume: 1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei; 2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la

majorarea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi; 3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul militar.

13. În opinia reclamantului, la prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei, legislatorul nu a indicat faptul că aceste acte trebuie să fi existat până la data stabilirii pensiei și nici nu rezultă din lege acest fapt. Prin urmare, alegația precum că recalcularea pensiei se face doar în baza actelor ce au existat până la data stabilirii pensiei, dar au fost prezentate ulterior, este o concluzie eronată la care s-a ajuns prin excluderea ipotezelor concrete din aria de ipoteze pe care le acoperă norma juridică respectivă, denaturând în mod vădit norma. Deci, reiterând prevederile alin. (1) al art.61 din Legea nr. 1544-XII din 23.06.1993, legislatorul a prevăzut expres posibilitatea recalculării pensiei în cazul în care apar circumstanțe noi, care duc la majorarea acesteia, fără a face precizare despre proveniența actelor suplimentare și data apariției lor, stabilind doar că recalculul se va face pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data de punerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

14. În această ordine de idei, reclamantul a accentuat că, pentru a înțelege faptul că perioada de serviciu, acumulată după data stabilirii pensiei, constituie temei de recalculare a pensiei, sunt relevante prevederile art.2 alin.(2), coroborat cu art. 61 alin. (2) ale Legii nr.1544 din 23.06.1993, din care rezultă cu certitudine că în cazul în care persoana a mai activat în serviciu după stabilirea pensiei, i se recalculează pensia după trecerea lor în rezervă sau în retragere (demisie/concediere). Deși prevederile invocate sunt inaplicabile spetei, legislatorul a indicat expres faptul că, în cazul în care persoana a mai activat în serviciu după stabilirea pensiei, această circumstanță constituie temei de recalcularea a pensiei după încetarea serviciului.

15. În concluzie, reclamantul a menționat că, o interpretare diferită a prevederilor art.61 din Legea nr.1544-XII din 23.06.1993, decât cea acceptată pe toată perioada 23 iunie 1993 și până la 01 ianuarie 2017, în sensul reținut de pârâtă, este inadmisibilă, deoarece contravine principiului securității raporturilor juridice degajai de art.6 din Convenția europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, în partea ce ține de previzibilitatea legii în corelare cu principiul încrederii legitime. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Comunităților Europene (de exemplu cauzele *Facini Dori v Recre*, 1994, *Foto-Frost v Hauptzollant Lübeck. Ost*, 1987), principiul încrederii legitime impune ca

legislația să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă, prin urmare să nu fie interpretabilă și folosită împotriva părții slabe.

16. Mai mult, reclamantul a atras atenția asupra faptului că, din obiectul acțiunii rezultă că urmărește obținerea unei pensii mai bune, drept garantat de art.47 alin.(2) din Constituție.

17. Ulterior, avocatul Eugeniu Musteață a depus cerere cu explicații suplimentare la acțiunea formulată, în care a invocat prevederile art.33 alin.(4¹) al Legii nr. 156/1998, potrivit căreia, pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea/reexaminarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decât o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi, este mai mare decât pensia aflată în plată (f.d.72-74).

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

18. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 decembrie 2022, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea înaintată de Pavel Rupeț către Casa Națională de Asigurări Sociale, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni, terț Inspectoratul General al Poliției cu privire la constatarea ca fiind ilegal refuzul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Nisporeni a Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. X-01/09-415 din 02.03.2020 de a recalcula pensia lui Rupeț Pavel și a obliga Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Nisporeni de a include perioada 31.07.2015 - 29.12.2019, din cadrul subdiviziunilor Inspectoratului General al Poliției al MAI, în vechimea de muncă pentru care s-a stabilit pensia pe linia MAI reclamantului Rupeț Pavel începând cu 13.06.2015 și a recalcula pensia reieșind din vechimea în muncă de 28 ani, 07 luni, 28 zile, din suma soldei, reieșind din media lunară pentru ultimele 12 luni calendaristice precedente concedieri din 29.12.2019 (f.d.97, 105-120).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

19. La data de 22 decembrie 2022, avocatul Musteață Eugeniu în interesele lui Rupeț Pavel a declarat apel nemotivat, ulterior motivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 21 decembrie 2022, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d.103-104)

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

20. Prin decizia din 20 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de avocatul Musteață Eugeniu în interesele lui Rupeț Pavel și s-a menținut hotărârea primei instanței.

21. În motivarea soluției, Curtea de Apel Chișinău a reținut că Pavel Rupeț beneficiază de dreptul la pensie pentru vechime în muncă începând cu data de 13 iunie 2015, în temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993. Aplicând regulile de interpretare a normelor legale incidente, instanța de apel a constatat că instanța de fond a ajuns, în mod întemeiat, la concluzia privind respingerea acțiunii formulate de Pavel Rupeț. Deși acesta s-a reangajat în organele afacerilor interne începând cu data de 31 iulie 2015, iar raporturile sale de serviciu au încetat la 19 decembrie 2019, în baza Ordinului IGP nr. 712ef, aceste împrejurări nu pot constitui temei pentru stabilirea ori recalcularea unei noi pensii pentru vechime în muncă prin includerea, la determinarea cuantumului acesteia, a vechimii în muncă dobândite ulterior datei la care a realizat dreptul la pensie, respectiv 13 iunie 2015.

22. Curtea de Apel Chișinău a reținut că dreptul la pensie pentru vechime în muncă se naște o singură dată, și anume la eliberarea din serviciu, legea recunoscând exclusiv posibilitatea recalculării pensiei, în condițiile și limitele expres prevăzute de lege.

23. Astfel, având în vedere că, potrivit solicitărilor formulate în acțiune, obiectul litigiului îl constituie dreptul persoanei la recalcularea pensiei, drept care face parte din categoria drepturilor sociale, iar Curtea Europeană a Drepturilor Omului a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană, instanța de apel, pentru a asigura respectarea dreptului lui Pavel Rupeț la proprietate, a examinat temeiurile recalculării pensiei prin prisma prevederilor art. 61 alin. (1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

24. Norma legală menționată stabilește în mod expres că recalcularea pensiilor stabilite anterior militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și familiilor acestora, în legătură cu punerea în aplicare a prezentei legi, se efectuează în baza documentelor existente la momentul recalculării în organele de pensionare. Totodată, în cazul în care pensionarul prezintă ulterior acte suplimentare care îi conferă dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se efectuează pentru perioada anterioară, însă nu mai mult de 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a legii.

25. Din sensul logico-juridic al normei art. 61 din Legea nr. 1544-XII din data de 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri rezultă cert și expres trei situații în care pensia pentru vechimea în serviciu stabilită anterior urmează a fi recalculată, și anume:

1) existența documentelor aflate la organele de pensionare la momentul recalculării pensiei;

2) prezentarea ulterioară a actelor suplimentare ce ar acorda persoanei dreptul la majorarea pensiei până la stabilirea pensiei, iar recalcularea pensiei se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi;

3) recalcularea pensiei se efectuează în cazul în care persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare li s-a prelungit peste limita de vârstă termenul de aflare în serviciul prin contract.

26. Instanța de apel a notat că, Curtea Constituțională în decizia de inadmisibilitate din 07 decembrie 2021, a statuat, cu titlu preliminar că, Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 prevede că pensia pentru vechime în muncă se stabilește ținând cont de vechimea în serviciu și de mărimea soldei achitate în ultimul an de muncă, având relevanță în acest sens și faptul dacă, persoana a atins vârstă limită de aflare în serviciu sau nu (articolele 2, 13 și 14 din Lege). Alineatul (2) al aceluiași articol din Lege prevede o singură excepție de la această regulă, i.e. pentru (i) persoanele din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri (ii) cărora li s-a prelungit, peste limita de vârstă stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și (iii) care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din Lege (iv) cărora li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite. Doar în cazul în care condițiile menționate sunt întrunite cumulativ, este acordată pensia pentru vechime în muncă, fără eliberarea persoanei din serviciu.

27. La fel, instanța ierarhic inferioară a făcut trimitere la decizia de inadmisibilitate a Curții Constituționale din 07 decembrie 2021 prin care s-a mai indicat că, pensionarea în baza Legii nr. 1544 din 23 iunie 1993 este posibilă fie la atingerea vârstei limită de aflare în serviciu stabilită de lege, fie înainte de această vârstă limită - în acest din urmă caz pensionarea este posibilă doar dacă persoana acumulează vechimea în muncă, care-i conferă dreptul la pensie. Curtea observă că, spre deosebire de limita de vârstă, care face imposibilă reangajarea într-o funcție militară sau publică cu statut special, dată fiind împlinirea vârstei

limită de aflare în serviciu [e.g. articolul 38 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 288 din 16 decembrie 2016], vechimea în muncă nu reprezintă un impediment pentru reangajarea persoanei. În acest caz, persoana obține, după reangajare, atât pensia, cât și salariul în baza raporturilor de muncă, din care se calculează și se achită contribuțiile sociale de stat. Astfel, pensionarea în baza vechimii în muncă și reangajarea persoanei într-o funcție militară sau publică cu statut special au determinat, în practică, mai multe litigii privind obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de Stat la recalcularea pensiei. Fiind sesizată cu solicitarea de recalculare a pensiei, autoritatea a refuzat, precizând că recalcularea pensiei este posibilă doar dacă raporturile de serviciu continuă după pensionare.

28. Astfel, Curtea de Apel Chișinău a reținut că din data de 13.06.2015, apelantul Pavel Rupeț este beneficiar de pensie, în conformitate cu Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri.

29. Ulterior, după stabilirea pensiei, apelantul a fost reangajat în organele afacerilor interne la 31.07.2015, raporturile de muncă încetând la 19 decembrie 2019 în baza ordinului IGP nr.712ef.

30. Analizând cele trei temeuri/condiții de recalculare a pensiei menționate supra în coraport cu situația apelantului, instanța de apel pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ constată, că Pavel Rupeț nu se încadrează în niciuna din aceste temeuri/condiții. Or, art.61 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993 asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, nu prevede în niciun fel faptul, că militarii, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne au dreptul la recalcularea pensiei în cazul, în care au fost reîncadrați în funcție și au activat în continuare în funcția deținută anterior, prin ce li s-a mărit perioada de vechime în muncă.

31. Totodată, instanța de apel a făcut trimitere la decizia de inadmisibilitate a Curții Constituționale din 07 decembrie 2021, prin care s-a menționat expres că, dreptul la pensie nu se stabilește în mod automat, ci pe baza cererii titularului. Astfel, exercițiul dreptului la pensie ține de titular, care decide când și în ce condiții să obțină pensia. Așadar, de vreme ce titularii sunt cei care decid cu privire la condițiile de pensionare, Curtea a relevat că aceștia trebuie să-și asume consecințele acestor decizii. De altfel, persoanele pot să prevadă efectele acestor decizii, inclusiv anumite inconveniente financiare legate de quantumul pensiei calculate. Mai mult, imposibilitatea recalculării pensiei speciale poate fi prevăzută de subiectele legii, la nevoie, cu ajutorul unor profesioniști ai dreptului. Așadar, Curtea nu a luat în considerare argumentele din sesizări privind existența unei

ingerințe în articolul 16 din Constituție. Criteriul continuării neîntrerupte a raporturilor de serviciu după atingerea plafonului de vârstă face ca categoriile în discuție să nu se afle în situații comparabile.

32. În această ordine de idei, instanța de apel analizând în cumul cele relatate supra a concluzionat că instanța de fond corect a aplicat normele de drept care se referă speței, a dat apreciere completă obiectivă și sub toate aspectele probelor, iar hotărârea contestată este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.

33. Astfel, Curtea de Apel Chișinău nu a reținut argumentele apelantului cu referire la faptul că prima instanță a aplicat incorect prevederile normelor de drept material și că concluziile primei instanțe expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii, deoarece susținerile date vin în contradicție cu cele relatate în decizie.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

34. Decizia instanței de apel din 20 septembrie 2023 a fost contestată de către Rupeț Pavel, reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu cu recurs nemotivat la data de 20 septembrie 2023 și cu recurs motivat la 21 decembrie 2023.

ARGUMENTELE RECURSULUI

35. În susținerea recursului, recurentul a invocat că soluția Curții de Apel Chișinău este arbitrară și că instanța de apel a făcut trimitere la o lege care nu este aplicabilă speței. În acest sens, notând că, deși în motivarea deciziei Curtea de Apel Chișinău nu a indicat expres prevederile art. 33 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, totuși, din lecturarea deciziei a conchis că, la aplicarea prevederilor art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, instanța de apel a împrumutat ipoteze din prevederile art. 33 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 156/1998 prin invocarea faptului precum că recalcularea pensiei se face doar în baza actelor existente de până la stabilirea pensiei, deși o astfel de ipoteză nu rezultă din art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

36. Recurentul a menționat că nu este clar cum poate fi reținută afirmația instanței de apel cu referire la interpretarea prevederilor art. 61 Legii nr. 1544/1993, precum că, recalculul pensiei poate fi efectuat doar în baza actelor ce au existat până la data stabilirii pensiei, dacă în același context menționează că recalculul pensiei pe temei de înregistrare a unei vechimi în serviciu de după pensionare poate avea loc pentru pensionarii cărora li s-a prelungit relațiile de muncă.

37. La fel, recurentul a subliniat că, afirmațiile reflectate în motivarea deciziei nu rezultă din lege, nici cu privire la faptul că recalcularea pensiei se efectuează

doar pensionarilor pe limită de vârstă cărora li s-a prelungit raportul muncă și nici faptul că pensia se recalculează doar în baza actelor care au existat până la data stabilirii pensiei.

38. Astfel, recurentul a afirmat că, instanța de apel, în mod arbitrar a concluzionat că a solicitat stabilirea unei noi pensii sau pensiei repetate, sub pretextul că prevederile art.61 din Legea nr.1544-XII din 23 iunie 1993, nu prevăd expres recalcularea pensiei după eventuala reangajare, reducând astfel norma la absurd.

39. Prin urmare, alegația precum că art.61 Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, nu prevede expres recalcularea pensiei după eventuala reangajare este lipsită de o justificare, ori, prin aplicarea tehnicii legislative de a include toate circumstanțele și actele care pot duce la recalcularea pensiei este inoportună și imposibilă.

40. Subsecvent, recurentul a apreciat ca eronată concluzia instanței de apel precum că, recalcularea pensiei se face doar în baza actelor ce au existat până la data stabilirii pensiei dar au fost prezentate ulterior or, la această concluzie s-a ajuns prin excluderea ipotezelor concrete din aria de ipoteze pe care le acoperă norma juridică respectivă, denaturând în mod vădit norma.

41. Mai mult, recurentul a remarcat faptul că, aplicabilitatea prevederilor art. 61 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 a fost deja examinată în mai multe litigii similare, făcând trimitere la cauzele Falcă Anatolie vs CNAS, Corceac Vladimir vs CNAS, Voicu Pavel vs CNAS, Popovici Tudor vs CNAS, Bîrcă Radu vs CNAS.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

42. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:

„Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

43. Art. 245 din Codul administrativ:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

44. Art. 245¹ alin. (1) din Codul administrativ:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.”

45. Art. 246 alin. (1) și (2) lit. h) din Codul administrativ:

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Recursul se declară inadmisibil în special când: recursul este vădit neîntemeiat.”

ASPECTE DE PROCEDURĂ

46. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 19 decembrie 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul anexat la dosar (f.d. 173).

47. Cererea de recurs a fost depusă la data de 21 decembrie 2023, prin intermediul poștei electronice. Prin urmare, recursul a fost formulat în conformitate cu prevederile art. 245 din Codul administrativ.

MOTIVAREA INSTANȚEI

48. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea sau inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească, în condițiile Codului administrativ, exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil, bazat pe temeiuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

49. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

50. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

51. În acest caz, instanța de recurs atestă că, cererea de recurs depusă de Rupeț Pavel, reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu nu conține o motivare

convingătoare și întemeiată. Criticile recursului precum că decizia instanței de apel este arbitrară, bazându-se pe o lege irelevantă speței și că instanța de apel a interpretat eronat legea nu sunt susținute de argumente plauzibile.

52. Or, noțiunea de „hotărâre arbitrară” este definită prin raportare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și la explicațiile din nota informativă a Legii nr.246/2023. O hotărâre este considerată arbitrară atunci când nu are nicio bază juridică în dreptul intern, nu stabilește legătura între faptele cauzei, legea aplicabilă și soluția adoptată sau este rezultatul unei erori de fapt ori de drept pe care nicio instanță rezonabilă nu ar comite-o. De asemenea, intră în această categorie hotărârile pronunțate cu bună știință contrar legii, în special în cazul normelor imperative care nu oferă judecătorului marjă de apreciere. Arbitrarietatea presupune o încălcare evidentă și gravă a legalității, iar nu o simplă eroare de judecată. În astfel de cazuri, hotărârea reprezintă o denegare a justiției și afectează fundamental echitatea procedurii.

53. Pe de altă parte, sintagma „bazată pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor” presupune că hotărârea se sprijină pe o evaluare eronată și evident nejustificată a probatoriului, iar această evaluare a fost decisivă pentru soluția adoptată. Nu orice greșeală în aprecierea probelor atrage admiterea recursului, ci doar acea eroare care este evidentă pentru un profesionist și nu poate fi explicată rațional. Pentru ca recursul să fie admis în temeiul art. 245¹ alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, este necesar ca partea care atacă hotărârea să demonstreze în mod clar existența unei asemenea erori și caracterul ei determinant asupra soluției.

54. În lipsa unor argumente din care să rezulte că hotărârea contestată a fost pronunțată cu încălcarea unei norme imperative sau că soluția se bazează în mod determinant pe o apreciere vădit nerezonabilă a probelor, recursul nu poate fi admis.

55. Așadar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, recursul depus, conține obiecții de fapt și de drept, care au fost analizate minuțios de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

56. Subsecvent, instanța de recurs notează că constatările indicate în actele judecătorești emise pe cauzele Falca Anatolie vs CNAS, nr.3ra-1029/19 din 28.08.2019; Corceac Vladimir vs CNAS, nr.3ra-1029/1 din 28.08.2019; Voicu Pavel vs CNAS, nr. 3ra-1217/19 din 11.12.2019; Popovici Tudor vs CNAS, 3-729/18 din 29.11.2018. Bîrcă Radu vs CNAS, nr.3-1898/2019 invocate de recurent cu titlu de practică judiciară sunt distincte de prezentul litigiu, în partea circumstanțelor, temeiurilor de fapt și de drept aplicabile, respectiv nu pot fi reținute în vederea trecerii testului de admisibilitate a recursului.

57. În asemenea circumstanțe, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei, în

modul în care este garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

58. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că, admisibilitatea recursului trebuie analizată în contextul rolului și funcției legale atribuite instanței judecătorești supreme, care constau, în principal, în asigurarea aplicării și interpretării unitare a legii în soluționarea cauzelor de contencios administrativ. În acest sens, orice cerere de recurs trebuie să fie motivată în concordanță cu aceste principii fundamentale, pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes.

59. În acest context, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (a se vedea hotărârile CtEDO *Golder c. Regatul Unit*, 1975, §38; *Stanev c. Bulgariei [MC]*, 2012, §230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (a se vedea hotărârea CtEDO *Luordo c. Italiei*, 2003, §85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (a se vedea hotărârea CtEDO *Levages Prestations Services c. Franței*, 1996, §45).

60. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Rupeț Pavel, reprezentat de avocatul Musteață Eugeniu.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Diana Stănilă